

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **H. K.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 6. 2004, č. j. 42 Cad 102/2004 – 9,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 6. 2004, č. j. 42 Cad 102/2004 – 9 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Přípisem ze dne 21. 6. 2004, který byl Krajskému soudu v Ústí nad Labem doručen dne 23. 6. 2004, postoupila žalovaná podání žalobkyně ze dne 10. 6. 2004, které bylo podle jejího názoru žalobou směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 5. 2004. Podání žalobkyně ze dne 10. 6. 2004 bylo adresováno žalované a označeno jako „Věc: Podání odporu proti rozhodnutí č. X“. V podání bylo uvedeno: „Podávám odpor proti rozhodnutí ze dne 10. 5. 2004 ve věci odejmutí plného invalidního důchodu a stanovení částečného invalidního důchodu.“

Krajský soud v Ústí nad Labem ve věci nařídil jednání na den 28. 6. 2004, aniž předvolal žalobkyni. Vyhlásil usnesení, jímž řízení zastavil a věc vrátil žalované k provedení dalších úkonů v rámci správního řízení. Dále vyslovil, že „nikomu nepřiznává náhradu procesních nákladů“.

V písemném vyhotovení usnesení ze dne 28. 6. 2004, č. j. 42 Cad 102/2004 – 9, Krajský soud v Ústí nad Labem uvedl, že „řízení se zastavuje a věc se vrací správnímu orgánu

k provedení dalších úkonů v rámci správního procesu. Nikomu se nepřiznává náhrada nákladů řízení.“ V odůvodnění rozhodnutí soud konstatoval, že soudní řízení v předmětné věci nebylo zahájeno z podnětu žalobkyně, nýbrž na základě podání správního orgánu, jež došlo krajskému soudu dne 23. 6. 2004 a jímž mu byla postoupena údajná žaloba žalobkyně směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 5. 2004. Podle názoru soudu z textu podání žalobkyně nevyplývá, že by jeho autorka měla v úmyslu obrátit se na soud. Krajský soud konstatoval, že žalovanou uskutečněná transformace tohoto podání v soudní žalobu je nedůvodná. Povaha postupovaného podání měla být podle názoru soudu vyjasněna v průběhu administrativního procesu. Žalovaná mohla žalobkyni poučit, že důchodovému rozhodnutí lze čelit pouze formou soudní žaloby. Na žalobkyni by pak bylo, zda tuto procesní cestu zvolí. Krajský soud uvedl, že podání žalobkyně nemůže považovat za nedokonalou žalobu dle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), protože „tu chybí byť jen náznak příslušné pisatelčiny vůle“. Případné „soudní navádění“ žalobkyně k žalobě proti rozhodnutí správního orgánu by dle názoru krajského soudu výrazně přesáhlo meze poučovací povinnosti dle § 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), a narušilo by ústavní rovnost procesních účastníků. Krajský soud uzavřel, že nezbytnost pokračovat ve správním řízení je fundamentální překážkou předmětného řízení soudního. Bylo proto rozhodnuto při použití § 64 s. ř. s. a § 104 odst. 1 o. s. ř., když aplikace ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není možná, neboť tu nejde o žalobní návrh adresovaný jeho autorkou soudu, nýbrž o odlišný úkon adresovaný jinému subjektu.

Proti tomuto usnesení podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž namítala nezákonnost usnesení o zastavení řízení, když dle ustanovení § 47 soud zastaví řízení pouze v tam taxativně uvedených případech a nikoliv v případě, že podání obsahuje odstranitelné vady. Zdůraznila, že žalobkyně ve svém podání vyjadřuje nesouhlas s rozhodnutím stěžovatelky a dožaduje se jeho přezkoumání i přes poučení, které jí bylo stěžovatelkou poskytnuto. Vzhledem k tomu, že jedinou možností přezkoumání rozhodnutí stěžovatelky je žaloba, kterou je možné uplatnit i prostřednictvím stěžovatelky, je tato přesvědčena, že na podání žalobkyně je nutno pohlížet jako na žalobu, která trpí odstranitelnými vadami. Odstranění vad je dle názoru stěžovatelky v pravomoci soudu, který má aplikovat ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. V případě pochybností o náležitostech podání soud vyzve žalobce, aby ve stanovené lhůtě odstranil vady podání, a poučí jej o následcích, pokud žalobce výzvě nevyhoví. Neodstraní-li žalobce vady podání ve stanovené lhůtě a v řízení proto nelze pokračovat, soud jeho podání usnesením odmítne. Stěžovatelka dále uvedla, že dle jejího názoru vykazuje posuzované podání znaky žaloby směřující proti rozhodnutí stěžovatelky, přestože není označeno jako žaloba, bylo stěžovatelce doručeno ve lhůtě pro podání žaloby, a proto jej stěžovatelka postoupila krajskému soudu. Stěžovatelka navrhovala, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení a novému rozhodnutí.

Žalobkyně se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatelka podává z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení by muselo spočívat v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud uvádí, že předmětem úvah bylo posouzení právního úkonu žalobkyně ze dne 10. 6. 2004 označeného jako „Podání odporu proti rozhodnutí č. X“, který stěžovatelka posoudila jako žalobu proti svému rozhodnutí ze dne 10. 5. 2004, č. X, jímž byl žalobkyni odejmut plný invalidní důchod s tím, že o částečném invalidním důchodu bude rozhodnuto dodatečně. Toto podání postoupila stěžovatelka krajskému soudu.

Podle ustanovení § 108 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, platí, že pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se v řízení o důchodovém pojištění obecné předpisy o správním řízení. Podle ustanovení § 19 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, se podání posuzuje podle jeho obsahu. Obdobně podle ustanovení § 41 odst. 2 o.s.ř. se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. se každý úkon posuzuje podle obsahu, i když je úkon nesprávně označen.

V daném případě posoudila stěžovatelka podání žalobkyně ze dne 10. 6. 2004 podle obsahu jako žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí a v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému krajskému soudu. I když je správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, pro zachování lhůty podacím místem pro uplatnění žaloby, je třeba poukázat na to, že je zároveň účastníkem řízení o žalobě, a nelze tedy po něm požadovat, aby sám odstraňoval nedostatky žaloby, k čemuž ostatně není ani oprávněn. Krajský soud sice není vázán názorem učiněným správním orgánem o obsahu podání, má-li však za to, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, má možnost zapsat věc do rejstříku nejasných podání a činit dále úkony podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval a ve svém rozhodnutí vycházel z řady chybných úvah.

Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu určující. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ustanovení § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud podsouvá stěžovatelce pochybnosti o povaze podání, které však stěžovatelka, na rozdíl od soudu, zjevně neměla. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, kterou postoupila soudu. Neměla tedy žádný důvod s žalobkyní dále komunikovat. Krajský soud vyslovil závěr, že žalobkyně v podstatě nevyjádřila svou vůli obrátit se na soud, a že pokud tento nedostatek nebyl odstraněn v administrativním řízení, jedná se o nedůvodnou transformaci odvolání v soudní žalobu, zjevně bez konzultace s žalobkyní. Tento závěr však nelze považovat za správný. Řízení ve věcech důchodového pojištění je jednoinstanční a doručením rozhodnutí je pravomocně skončeno. Není zde tedy žádné správní řízení, v němž by mohla stěžovatelka pokračovat.

Tato skutečnost je také jedním z důvodů, pro které stěžovatelka považovala podání označené jako „odpor“ za žalobu.

K výše uvedeným závěrům Nejvyšší správní soud dále podotýká, že správní orgán nemohl uvažovat o provedení „autoremedury“, neboť ta je dle § 57 odst. 1 správního řádu možná jen ve dvouinstančním řízení. Za situace, kdy jediným opravným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, nepřipadá autoremedura v úvahu, a po postoupení žaloby soudu může správní orgán postupovat pouze podle ustanovení § 62 s. ř. s.

Krajský soud dospěl dále k závěru, že aplikace ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je vyloučena, neboť nešlo o návrh adresovaný soudu a na rozhodnutí je nutno použít ustanovení § 104 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s. Nejvyšší správní soud však s tímto závěrem nesouhlasí. Podmínky řízení jsou v soudním řádu správním upraveny autonomně, a proto ustanovení § 64 s. ř. s. použít nelze. Již výše bylo uvedeno, že pokud měl soud pochybnosti o obsahu podání, měl je odstranit postupem podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. Teprve poté, získal-li by přesvědčení, že se o žalobu nejedná, mohl podání podle ustanovení § 37 odst. 5 odmítnout. Skutečnost, zda bylo podání adresováno soudu nebo správnímu orgánu, nemá na aplikaci použité právní normy žádný vliv.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud dále uvádí, že z obsahu spisu plyne, že ve věci se dne 28. 6. 2004 konalo jednání, k němuž však žalobkyně nebyla předvolána. Tímto postupem došlo k porušení jejích ústavně zaručených práv podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Je přitom zcela jednoznačné, že při účasti žalobkyně u jednání by měl soud možnost odstranit pochybnosti, které o obsahu podání měl, a odstranit případně i další nedostatky podání.

Nejvyšší správní soud dále upozorňuje na to, že výrok usnesení vyhlášeného u jednání dne 28. 6. 2004 není zcela v souladu s výrokem usnesení písemně vyhotoveného. I když by zřejmě tato vada nezakládala zmatečnost nebo nepřezkoumatelnost napadeného usnesení ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s., je třeba dbát na to, aby výrok usnesení vyhlášený a výrok uvedený v písemném vyhotovení byl naprosto shodný.

Nejvyšší správní soud v souladu se svou konstantní judikaturou uzavírá, že postoupí-li správní orgán soudu podání, které podle obsahu považuje za žalobu proti svému rozhodnutí, a soud dospěje k závěru, že úmysl podatele není jednoznačně zřejmý, nemůže z tohoto důvodu zastavit řízení podle § 104 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a vrátit věc správnímu orgánu k dalšímu řízení. Pochybnosti o obsahu podání je třeba odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Ads 28/2004 – 20).

Ve správním soudnictví může soud zastavit řízení pouze v taxativně vymezených případech uvedených v § 47 s. ř. s., tj. pokud navrhovatel vzal svůj návrh zpět, pokud navrhovatel prohlásí, že byl po podání návrhu postupem správního orgánu plně uspokojen dle § 62 s. ř. s., a pokud tak stanoví soudní řád správní nebo zvláštní zákon.

V daném případě nebyl naplněn žádný z uvedených důvodů pro zastavení řízení, a proto Nejvyšší správní soud konstatuje, že usnesení o zastavení řízení vydané Krajským soudem v Ústí nad Labem dne 28. 6. 2004, č. j. 42 Cad 102/2004 – 9, je nezákonné.

Nejvyšší správní soud se zřetelem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení bude třeba, aby soud postupem podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. odstranil vady podání za účelem zjištění, zda se žalobkyně hodlala domáhat přezkoumání rozhodnutí stěžovatelky u soudu ve správním soudnictví. Podle výsledku svých zjištění pak soud v souladu s ustanovením § 110 odst. 3 s. ř. s. zvolí další procesní postup.

V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti dle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. prosince 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu